

КОНЦЕНТРАЦІЯ ЛОГІСТИЧНИХ КОМПЛЕКСІВ ТА ТРАНСФОРМАЦІЯ ПРОМИСЛОВОСТІ У КИЇВСЬКОМУ МЕТРОПОЛІТЕНСЬКОМУ РЕГІОНІ

Ключові слова: промислове виробництво, промисловий комплекс, логістичний комплекс, метрополітенський регіон.

Постановка проблеми та її зв'язки з практичними завданнями. Київ має потужний економічний потенціал, який характеризується масштабністю та різноманітністю галузей, виробництв і видів діяльності. Накопичений виробничий потенціал та господарський комплекс м. Києва не обмежується територіальними рамками міста. Адже яким би великим не було місто, воно не в змозі самостійно реалізувати весь комплекс функцій. Особливо це стосується міста-столиці. Найбільш ефективно столичні функції реалізуються в приміських територіях. В їх межах стає доцільним формування та розвиток виробництв, що доповнюють та обслуговують спеціалізовані ланки господарського комплексу міста. Для забезпечення виробництва та продажу продукції стають необхідними процеси, пов'язані з транспортуванням, зберіганням та обробкою будь-яких предметів (логістика). Стратегічним завданням логістики є забезпечення доставки необхідного вантажу відповідної якості та вказаної кількості потрібному споживачу в зазначений час та місце за певної вартості логістичної послуги та достатнього рівня логістичного сервісу [1]. Більшість транспортно-розподільчих та складських центрів, що обслуговують столицю, сконцентровані в приміських територіях, в значній близькості до транспортних шляхів міжнародного значення. Таким чином, в передмісті локалізуються функції, без яких неможлива ефективна економічна діяльність столиці. Дана стаття присвячена аналізу трансформаційних процесів в промисловому комплексі м. Києва та КМР, дослідженню розвитку і концентрації логістичних комплексів в приміській зоні.

Аналіз досліджень та публікацій та виділення невирішених частин проблеми. Дослідження трансформаційних процесів в господарстві КМР проводять Балабанов Г. В., Підгрушний Г. П., Заєць Р. В., Данилишин Б. М.,

особливості розвитку логістики в Україні вивчають вчені Гаман Н. О., Смирнов І.Г., Руденко Г. Р., Ключко Р. Р., Кузьменко А. В., Сумець О. М. та ін. Проте комплексних досліджень трансформаційних змін структури промисловості та розвитку логістики в КМР немає.

Метою статті є дослідження трансформаційних процесів в промисловому комплексі м. Києва, особливостей господарського розвитку Київщини, вивченню структури та обсягу промислової продукції району, аналіз мережі логістичних центрів в КМР.

Виклад основного матеріалу дослідження. м. Київ як потужне ядро економічного зростання з притаманними йому столичними функціями протягом тривалого часу був і залишається детермінуючим фактором господарського розвитку, про що свідчать основні макроекономічні показники столиці наведені в таблиці 1.

Таблиця 1

**Основні показники економічного і соціального розвитку м. Києва
у 2012-2013 році**

Показники	2012 рік	2013 рік	2014 прогноз
Валовий регіональний продукт у фактичних цінах, млрд.грн	252,0	280,0	316,0
У розрахунку на одну особу тис. грн	89,1	98,2	110,03
Валовий регіональний продукт у порівнянних цінах до попереднього року, %	102,7	101,5	102,5
Індекс промислового виробництва, %	95,9	89,6	102,5

*Джерело. Програма економічного і соціального розвитку м. Києва на 2014 рік

Важливу роль у розвитку всього економічного комплексу столиці відіграє промисловість. Провідними галузями промисловості міста є: електроенергетика, машинобудування та металообробка, промисловість будівельних матеріалів, харчова, медична і легка промисловість. Промислово-виробничий персонал м.Києва характеризується високим рівнем кваліфікації та високою питомою вагою досвідчених кадрів.

Промислове виробництво є однією із основних сфер економічної діяльності, що забезпечує зайнятість 11,9% працездатного населення, здійснює внесок на рівні 12,5% у формування доходної частини загального фонду бюджету міста Києва [6].

У 2012 році спостерігалось сповільнення індексу промислового виробництва у м. Києві до 95,9% порівняно з попереднім роком (по Україні – 98,2%).

Приріст забезпечили наступні види промислової діяльності:
– легка промисловість – на 19,7%;

– целюлозно-паперове виробництво, видавнича діяльність – на 2,9%.

Зменшення обсягів виробництва відбулось на підприємствах деревообробної промисловості – на 25,2%, металургійної – на 12,9%, хімічної - на 5,5%, харчової - на 2,5%, що обумовлено:

– несприятливою зовнішньоекономічною кон'юнктурою, яка характеризується зменшенням попиту та низхідною ціною динамікою на продукцію вітчизняних виробників на зовнішньому ринку;

– насиченням внутрішнього ринку імпортованими товарами внаслідок неконтрольованих ввезень на внутрішній ринок неякісної продукції іноземного походження без обкладання відповідними податками, що обумовлює низьку ціну її реалізації порівняно з продукцією вітчизняного виробництва;

– подорожчанням енергетичних ресурсів, сировини та допоміжних матеріалів, а також високою енерго- та ресурсоемністю промислових виробництв;

– зношеністю обладнання та відсутністю обігових коштів для розвитку, придбання нових машин та сучасних матеріалів;

– стриманою кредитною політикою банківських установ і підвищеними вимогами до потенційних позичальників.

Обсяг реалізованої промислової продукції за 2012 рік становив 53 млрд грн (4,7% загальних обсягів по країні), у розрахунку на одну особу – 8,9 тис. грн, що на 11,8% більше у порівнянні з попереднім роком.

Зменшення попиту на промислову продукцію внаслідок зниження ділової активності партнерів та погіршення зовнішньої позиції основних київських експортерів на світових ринках збуту зумовили скорочення промислового виробництва в 2013 році на 10,4% у наступних сферах промислової діяльності:

– виробництво харчових продуктів, напоїв та тютюнових виробів на 14,2%;

– виробництво гумових і пластмасових виробів, іншої неметалевої мінеральної продукції на 6,9%;

– виробництво хімічних речовин і хімічної продукції на 11,1%;

– металургійне виробництво, виробництво готових металевих виробів, крім виробництва машин і устаткування на 12,4%;

– машинобудування, крім ремонту і монтажу машин і устаткування на 16,9%.

Зростання індексу промислового виробництва спостерігалось у сферах: виробництво основних фармацевтичних продуктів і фармацевтичних препаратів на 8,4%; виготовлення виробів з деревини, виробництво паперу та поліграфічна діяльність на 2,9%.

У структурі реалізованої промислової продукції м. Києва найбільша частка припадає на:

- харчову промисловість – 41,7%;

- виробництво гумових і пластмасових виробів, іншої неметалевої мінеральної продукції – 8,5%;
- виробництво основних фармацевтичних продуктів і фармацевтичних препаратів – 7,6 %[6].

Завдяки транспортним магістралям здійснюється зв'язок столиці з іншими регіонами країни та сусідніми державами, реалізовується зручність економіко-географічного положення.

Територію КМР перетинають потужні транспортні коридори меридіонального і широтного напрямів. Серед залізничних магістралей основними є Харків – Київ – Тернопіль – Львів – Чоп; Хутір-Михайлівський – Київ-Жмеринка – Одеса. Серед автомобільних шляхів насаперед слід назвати траси загальноєвропейського значення Е-93 (Санкт-Петербург – Одеса), Е-40 (Харків – Західний кордон України) основний транспортний коридор із Європи. Через територію КМР пролягає основна річкова артерія країни – р.Дніпро, яка відкриває зручний вихід до Чорного моря. Територією проходять два міжнародні транспортні коридори: Пан-європейський транспортний коридор №3, на якому завершена реалізація першого спільного з ЄБРР інвестиційного проекту «Ремонт автомобільної дороги Київ-Чоп та Пан-європейський транспортний коридор №9, основний напрямок якого пролягає по території України по магістралях М-01 та М-05 від кордону з Білоруссю через Чернігів та Київ до Одеси [3]. Діють два міжнародних аеропорти – “Київ” та “Бориспіль”, які забезпечують внутрідержавні та міжнародні перевезення.

З метою інтеграції української транспортної інфраструктури в міжнародну транспортну систему у КМР створено мережу логістичних центрів, які розміщені в близькості від трас міжнародного значення та аеропортів (таблиця 2).

Таблиця 2

Найбільші логістичні центри в передмісті Києва

Логістичний комплекс	Країна-інвестор	Місце розташування
Комплекс компанії ТОВ “Кюне+Нагель Україна”	Німеччина	с. Гостомель (Києво-Святошинський район)
Логістичний центр класу “А” “МЛП-Чайка” (найбільший за площею (100 тис. кв. м.) та приймаючий 30% всього транспортного вантажообігу Києва	Росія, Франція	с. Петропавлівська Борщагівка (Києво-Святошинський район), 800 м від міжнародної автотраси Київ – Львів (Е-40)
Логістичний комплекс ТОВ “Рабен Естейт” по зберіганню продуктів харчування “Айс	Нідерланди	с. Велика Димерка Броварського району

Термінал”		
Офісний та складський комплекс ТОВ “Компанія ММК”	Кіпр	м. Бровари
Логістичний центр класу “А” ТОВ “ФМ СЕ Десна”	Франція	с. Дударків (Бориспільський район)
Логістичний центр “FMLogistic”	Франція	с. Дударків (Бориспільський район)
Складський комплекс (холодильний термінал) площею 40 тис.кв.м, ємністю 55 тис.тонн продукції ТОВ “Фактор Консалтс”	Україна	с.Мартусівка (Бориспільський район)
Логістичний комплекс класу “А” “Копилов Логістик Центр” загальною площею більше 30 тис.кв.м	Бельгія	с. Копилів (Макарівський район)
Логістичний комплекс кондитерської корпорації “Рошен”	Україна	Яготинський район
Виробничо-логістичний комплекс компанії “ДКС України”	Україна	с. Іванків, (Бориспільський район)
Офісно-складський комплекс компанії “Amtel Properties” площею 110 тис. кв. м.	Сінгапур	с. Петрівське (Києво-Святошинський район)

*Джерело. Міжнародні логістичні центри в Київській області

Логістичні комплекси ставлять перед собою завдання: забезпечити доставку потрібного продукту потрібної якості та кількості потрібному споживачу в потрібне місце на потрібний час за потрібної вартості логістичної послуги та потрібного рівня логістичного сервісу (так званий логістичний мікс 8 П [5]). Складський комплекс відіграє велику роль у роботі сучасної дистриб'юторської мережі. Ефективність роботи і розвинена інфраструктура складського комплексу безпосередньо впливає на успішну збутову політику підприємств, їх конкурентоспроможність на ринку.

Про необхідність і актуальність будівництва логістичних комплексів свідчить те, що Департаментом економічного розвитку і торгівлі Київської облдержадміністрації продовжується здійснення моніторингу та аналізу мережі логістичних комплексів. У 2014 році у Київській області продовжується здійснення заходів щодо створення логістичних центрів за рахунок освоєння іноземних інвестицій [2]:

- У листопаді 2013 року Київською облдержадміністрацією було підписано Меморандум про партнерство та співробітництво з ПАТ

“Венчурний закритий недиверсифікований корпоративний інвестиційний фонд “Унібудінвест” щодо реалізації, за участю китайських інвесторів, проекту по створенню багатофункціонального виставково-промислового комплексу “Аероград”, в рамках якого передбачено створення у Бориспільському районі логістичного комплексу із сухими складськими приміщеннями класу “А”.

- За рахунок кредиту Міжнародної Фінансової Корпорації у сумі 8 млн. дол. США здійснюється реалізація проекту ЗАТ “Основа Холдинг” по створенню ЗАТ “Логістичний центр Калинівка” (Васильківський район) – сучасного логістичного комплексу класу “А” із власною інфраструктурою загальною площею 250000 м. кв. Даним проектом передбачено освоєння додаткових 25 га площі, відновлення 16 тис. кв. м. складських приміщень, 30 тис. кв. м. площадок, будівництво нових споруд 40 тис. кв. м. та завершення створення логістичного комплексу у 2018 році. У 2014 році продовжується будівництво другої черги логістичного комплексу.
- На підставі угоди між найбільшим європейським логістичним оператором-компанією “BLG Logistics” (Німеччина) та її партнером “Віді Груп” (Україна), створено спільну українсько-німецьку компанію “BLG ViDi Logistics” (Васильківський район, смт. Калинівка). Проектом передбачено освоєння 27 га площі та завершення будівництва логістичного комплексу у 2014 році.
- У м. Фастів ТОВ “ФЛК-ІНВЕСТ” зводиться логістичний центр, який передбачає створення 95 нових робочих місць, складське приміщення площею 30 тис. кв. м. класу “А”, офісні будівлі площею 1200 кв.м., приміщення та майданчики для митного обслуговування, розташування автотранспорту підприємства.

Продовження у 2014 році заходів щодо розвитку мережі логістичних центрів за рахунок іноземних інвестицій сприятиме не тільки інтеграції транспортної інфраструктури Київщини в міжнародну транспортну систему, а й будівництву на території області нових підприємств, створенню нових робочих місць, впровадженню новітніх технологій та збільшенню обсягів експорту послуг у зовнішній торгівлі з країнами світу.

Таким чином, можна виділити фактори, які найбільшою мірою сприяють концентрації логістичних комплексів в Київському метрополітенському регіоні:

- зручне транспортно-географічне положення;
- наявність територій значними площами поблизу міжнародних шляхів сполучення, де можливе будівництво потужних логістичних комплексів;
- значна інвестиційна привабливість району;
- розвинений виробний комплекс і великий ринок збуту;
- наявність трудових ресурсів.

Висновки з цього дослідження і перспективи подальших розвідок.

Майбутнє КМР значною мірою пов'язано з його ефективним економічним розвитком. Наявність в районі значного наукового, виробничого, освітнього та трудового потенціалу, швидкий розвиток інформаційних технологій, висока якість столичної продукції, реалізація програмних завдань міської влади щодо інноваційного розвитку, підтримки підприємництва, інформатизації міста, розвитку столичної освіти – все це являє собою підґрунтя для реалізації у метрополітенському регіоні м. Києва нової філософії розвитку економіки на базі знань, враховуючи власні особливості, що має допомогти успішно співпрацювати та конкурувати з вітчизняними та європейськими партнерами.

Домінуючою тенденцією в промисловості має бути покращення показників у галузях, які випускають кінцеву продукцію, зорієнтовану на внутрішній ринок і безпосередньо на споживача: харчовій промисловості, машинобудуванні та металообробці, хіміко-фармацевтичній, електроенергетиці, промисловості будівельних матеріалів, деревообробній та целюлозно-паперовій промисловості. Велику увагу потрібно приділити розвитку й удосконаленню логістичних комплексів в передмісті, будівництво яких має значну інвестиційну привабливість, з метою формування стійких і продуктивних зв'язків виробничого процесу, сфери розподілу і споживання.

Список використаних джерел:

1. Гаман Н. О. Картографічне забезпечення транспортних вантажних логістичних потоків в Україні / Н. О. Гаман // Часопис картографії. – 2012. – Вип. 4. – С. 41-51
2. Міжнародні логістичні центри в Київській області [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://koda.gov.ua/news/article/mizhnarodni_logistichni_tsentri_u_kijivskij_oblasti
3. Міжнародні транспортні коридори [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.mtu.gov.ua/uk/show/transport.html>
4. Трансформація структури господарства України: регіональний аспект / За редакцією Г.В.Балабанова, В.П.Нагірної, О.М. Нижник. – К.: Міленіум, 2003. – 404с.
5. Олійник Я.Б., Смирнов І.Г. Міжнародна логістика. Навчальний посібник. / Я. Олійник, І. Смирнов – К.: Обрії, 2011. – 544 с.
6. Програма економічного і соціального розвитку м. Києва на 2014 рік [Електронний ресурс]. – Режим доступу: kievcity.gov.ua/content/programa-ekonomichnogo-i-socialnogo-rozvytku-m-kyieva.html
7. Руденко Г. Р. Аналіз ринку логістичних послуг в Україні / Г. Руденко [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://repository.hneu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/4240/>